

DIMINEAȚA capitalei

Chișinăul solidar cu UCRAINA

La Chișinău când cântă ciocârliă,
La București ecou-i ne alină-n zbor.
La Chișinău mi-i dor de România,
La București de Basarabia mi-i dor.

Nicolae MATCAȘ

УТРО СТОЛИЦЫ

www.ebraika.ru

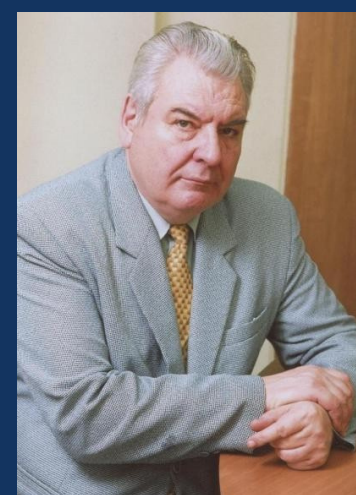
Ziar independent, bilingv, social-cultural, informativ

ANUL 2 | EDIȚIA 4 | SEPTEMBRIE 2022

În acest număr:

Publicațiile
periodice ale
Bibliotecii
Evreiești „Itic
Mangher”

1 >

Chișinăul literar:
Centrul ființei:
academicianul
Mihai Cimpoi la
80 de ani de la
naștere

2-3 >

Chișinăul poetic:
В гостях за
СТОЛИКОМ В
„Library cafe”
Симона Тешлер

4 >

PUBLICAȚIILE PERIODICE ale Bibliotecii „Itic Mangher”

În epoca „extremelor”, Secția Analitică și relații externe a Bibliotecii Evreiești „Itic Mangher” acordă o atenție deosebită popularizării activităților desfășurate în sistemul biblioteconomic al Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu”: cercetarea științifică a materialelor de arhivă și promovarea acestora, participarea la diverse proiecte. Proiectul „Evreii basarabeni în cultura locală și mondială”, derulat în Biblioteca „Itic Mangher”, a necesitat abordări inovatoare în diseminarea cunoștințelor despre contribuția poporului evreu la patrimoniul cultural al Republicii Moldova. Concursurile Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu” în domeniul furnizării informațiilor tradiționale și media populației municipiului Chișinău cu prilejul celebrării a 585 de ani de la atestarea documentară a orașului s-au concentrat pe elaborarea și editarea a trei publicații periodice ale Bibliotecii Evreiești „Itic Mangher”, care dezvăluie trei direcții ale activității de cercetare și popularizare a științei, efectuată atât de Secția Analitică și relații externe, cât și de celelalte subdiviziuni ale bibliotecii. Aceste publicații sunt:

- Revista *Arhivarius* – popularizează activitățile și procesele legate de arhiva

bibliotecii, demonstrând paleta literară și mediul intelectual evreiesc în diverse contexte social-istorice (versiune electronică și tipărită). Textele sunt redactate în limbile română și rusă. Varianta electronică poate fi accesată la:

<https://sector-analitica-si-relatii-externe.blogspot.com/p/arhivarius.html>.

- Ziarul *Dimineața capitalei / Утро столицы* – furnizează imagini despre Chișinău – un oraș al oportunităților de comunicare interactivă multietnică, al literaturii și culturii autohtone moderne ale Republicii Moldova (versiune electronică și tipărită). Textele sunt redactate în limbile română și rusă. Varianta electronică poate fi accesată la: <https://sector-analitica-si-relatii-externe.blogspot.com/p/dimineata-capitalei.html>.
- Revista *Menora* – familiarizează cititorul cu crâmpie importante din viața personalităților notorii de origine evreiască: scriitori, actori, savanți, dar și cu alte evenimente din cultura și tradiția poporului evreu (versiune electronică). Texte sunt elaborate în limba română. Varianta electronică poate fi accesată la: <https://ebraika.ru/2022/01/menora/>.

Pentru a informa utilizatorii rețelei de biblioteci a Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Secția Analitică și relații externe a Bibliotecii Evreiești „Itic Mangher” a elaborat, în baza imaginilor ce se referă la tehnologiile digitale, un proiect de poster Activitatea editorială a Bibliotecii „Itic Mangher”.

Structura acestui tip de publicație îmbină două elemente:

- partea vizuală, esențială pentru a capta privirea beneficiarilor;
- partea textuală, care oferă informații necesare într-o formă concisă.

Pentru gama picturală, schema de culori joacă un rol semnificativ. Elaboratorii posterului au optat

pentru o selecție de culori discretă și, în ace-lași timp, atractivă, cu accente pe elementele fotografice ale posterului – copertile publicațiilor media promovate.

Zona afișului, sub forma unui tablou de bord, a fost împărțită vertical și orizontal în trei părți – în funcție de numărul de publicații: în partea de sus sunt fotografiile de copertă; în partea de mijloc sunt plasate textele principale despre publicații; în partea de jos sunt informații despre aprecierile obținute (diplome) în cadrul concursurilor și o diagramă ce se referă la impactul vizualizărilor beneficiarilor acestor publicații.

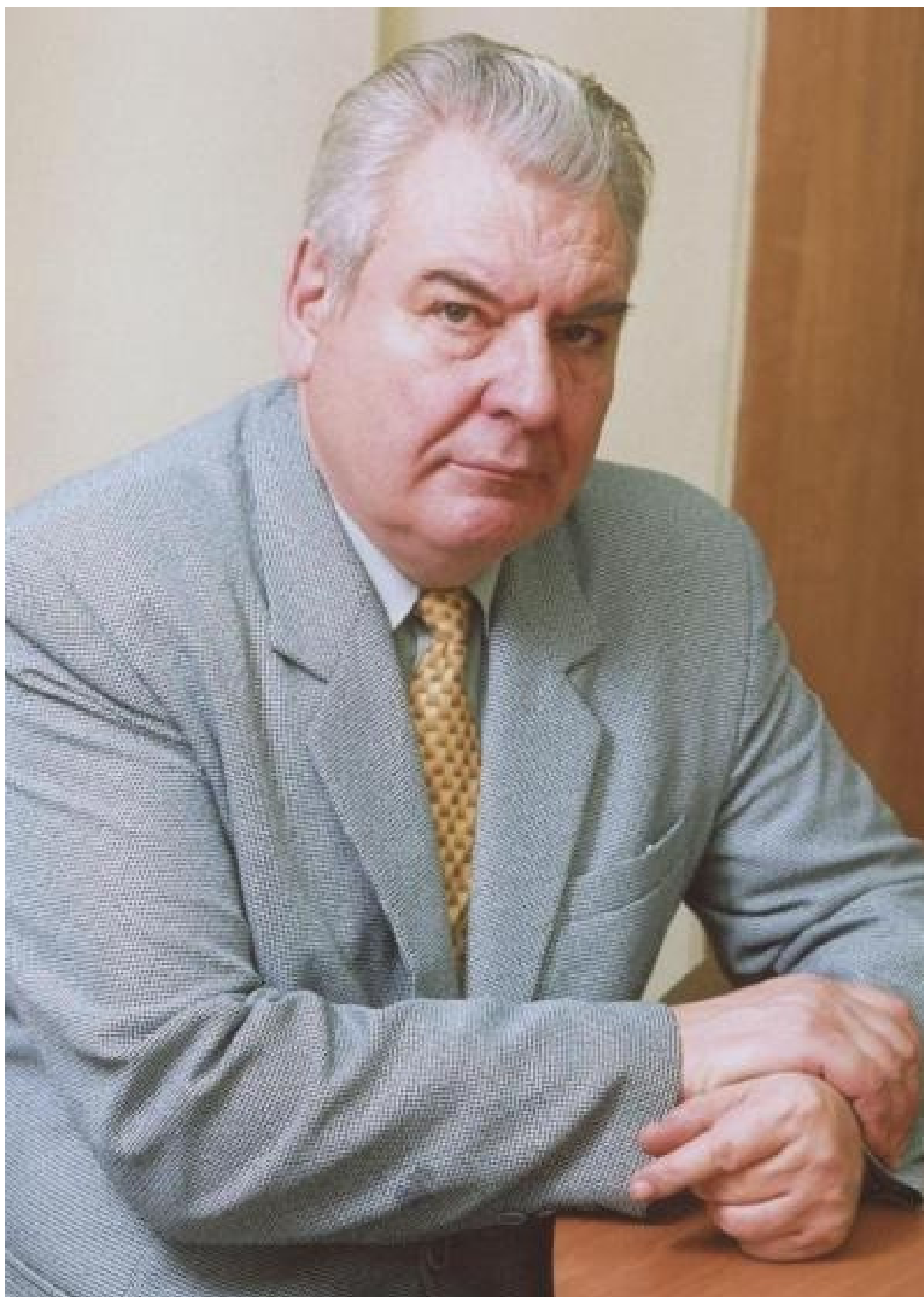
Elementul unificator al tabloului de ansamblu este imaginea unei doamne-ghid, care atrage atenția publicului la informația inclusă în poster.

Posterul conține date despre accesul la publicațiile promovate, autorii posterului și organizațiile care au contribuit la lansarea posterului.

Dr. Mariana COCIERU,
dr. Miroslava METLEAEVA,
Secția Analitică și relații externe
a Bibliotecii Evreiești „Itic Mangher”

CENTRUL FIINȚEI – academicianul Mihai CIMPOI la 80 de ani de la naștere

Printre iluștrii oameni de cultură intervievați, Proiectul național „Arhiva de voci” l-a avut în calitate de interlocutor și pe academicianul Mihai Cimpoi. Interviu cu redevabilul critic și istoric literar, filosof al culturii, ne-a dezvăluit o altă dimensiune a omului de știință, surprins, cum era și firească, la masa de scris, asupra revizuirii și întregirii celei de a doua ediții a Dicționarului Enciclopedic consacrat Luceafărului literaturii române Mihai Eminescu. Dimensiunea la care ne referim ne-a convins că un împătimit de substanța adevăratelor valori ale patrimoniului cultural român e un dăruitor de bunătate, onestitate și ospitalitate, vorba acad. Eugen Simion „om de bine și de caracter”, care „își poartă mândria lui de român pe față”, calități firești și specifice veritabililor fii ai acestei națiuni. Acest „boier autentic” (Eugen Simion) nu de sânge, ci conform spiritului, al unui spirit enciclopedic, a fascinat, atât mediul academic, cât și întreaga tagmă a oamenilor de cultură, prin vivacitate și inescapabilul talent demonstrat în cele peste 70 de volume și circa 3000 de articole, cronici și recenzii, prefețe și postfețe etc.

„Cernăuțiul, orașul copilăriei mele, mă ducea acolo (fapt conștientizat un pic mai târziu) unde începea drumul spre centru al lui Eminescu”.

Itinerarul biografic al ilustrului savant începe la 3 septembrie 1942 în localitatea Larga, județul Hotin (azi, raionul Briceni), în familia lui Ilie Cimpoi și Ana Habureac, fiind cel de al doilea copil, după sora Vera, mai mare decât el cu 14 ani. „Libertatea” și „înțelepciunea” ca incipituri și finalități ale unei personalități în devenire s-au consolidat inițial în lec-

turarea volumelor de carte românească ascunse în podul casei părintești, apoi aprofundate în sălile de lectură ale bibliotecilor din capitală. Cu o deosebită satisfacție își reamintește de clipele petrecute în Secția de literatură străină a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, unde se aflau sub sigiliu „secret” și publicațiile din România.

Părinții au fost oameni simpli, țărani onești, care și-au iubit cu demnitate glia strămoșească, pentru care fapt erau profund respectați de locuitorii satului. Tatăl Ilie (18.06.1901-16.10.1976), fiul lui Va-

sile Cimpoi (n. 1861? sau 1866?) și al Ecaterinei Floarea Cucuși (1866?), își trăgea rădăcinile din com. Horodiștea, jud. Dorohoi (azi, jud. Botoșani) (stabilit mai apoi în cotuna Cuzlău, localitate încorporată în Păltiniș).

Conform documentelor de arhivă, Ilie era mezinul familiei, în care s-au născut 6 copii (5 frați și o soră). În perioada serviciului militar în Armata Română, a fost distribuit la Larga. Firește, întâlnirea părinților a avut loc grație acestei distribuții. Pentru talentul său de povestitor și declamator de balade și drame populare (deși avea doar 4 clase primare, echivalente cu o cultură generală a unui licean sau student), a fost „poreclit” de către localnici Ilie Românul, iar uneori, în sens ludic – „Ilie a Jenei” (Jenea fiind mama soacră). Cu toate acestea, tata era un gospodar neintrecut, având un cult deosebit pentru uneltele agricole. În fiecare dimineață, la răsărit de soare („A fost un om fericit, căci a văzut toate răsăriturile de soare câte i-au fost dat să le vadă.” [1, p. 300]), își începea ziua cu pregătirea instrumentelor de lucru: bătutul sapelor, ascuțirea coasei etc. Apoi, prinzându-și ciocanul în centură, așa ca să nu se vadă, și umplându-și buzunarele cu ținte, colinda satul în căutarea unor „porți șubrede la un lărgan mai bătrân, mai neputincios” sau a unui „gard mai hrentuit la o consăteancă rămasă fără soț” [1, p. 180], „repara din mers <...> un acoperiș de casă deteriorat, un perete dărâmat – la el acasă sau la vecini. Era parcă eroul liric al poemului lui Carl Sandburg *Reparația zidului*” [2, p. 16].

Mama Ana (1910-1979), născută la Larga (fosta comună Țicoteni, atestată documentar în 1429), județul Hotin, fiica lui Moisei Gabureac (Habureac) (1880) și a Evgheniei Ciubotar (1885) din Coteala, era nepoată de preot. Fiind o țesătoare iscusită și o artistă talentată în a alege motivele vegetale, atunci când își propunea să realizeze o nouă capodoperă, avea bunăvoința de a-l implica și pe feciorul Mihai în întinderea urzelii, deși desenul și-l alegea singură. Organiza clăci tradiționale, șezători la tors, la scărmanat lână ș.a. Neintrecută la izvodit covoare, dar și la împletirea vorbelor de duh („vorbea în «pilduri», ca și bunica Eugenia, care trecea drept «înțeleapta satului»” [2, p. 16.]), avea o predilecție și pentru „latura profitabilă a lucrurilor” – târguială, vânzări. Datorită mamei, Cernăuțiul a devenit pentru Mihai „orașul copilăriei”, deoarece „mama mă lua acolo la Caciur mare, un mare

Cu Petru Zadnipro și Grigore Vieru la ședință a Clubului literar „Miorița”, 1968

iarmaroc, târg” [3]. Într-un interviu cu dr. hab. Aliona Grati, acad. Mihai Cimpoi descifrează pe larg imaginea orașului din copilărie: „Cernăuțiul, orașul copilăriei mele, mă ducea acolo (fapt conștientizat un pic mai târziu) unde începea drumul spre centru al lui Eminescu. Orașul prezenta, pentru mine, copil, un «paradis artificial» cu străzi pardosite cu dale de piatră de râu, cu case în stil manierist de burg austriac, cu un amestec babelic de populație, cu tarabe de postav, cit, satin, de șaluri și basmale care erau pipăite, țărănește, pe o parte și alta, de mama mea, în timp ce satul înfățișa un paradis natural, cu soare mult, necruțător în amiezii, cu izvoare ce țâșneau vorbărețe din coaste de stânci golașe. Cu 18 dealuri și văi cu ritm ondulat blagian, cu copaci stingheri și cu o maiestuoasă alee de tei, sădită de boierul Krupenski la 1900, cu pământuri rodnice de delniță și aride cu sărături, Cernăuțiul arăta exact cum l-a descris Călinescu în biografia romanțată a lui Eminescu. Vladimir Streinu, singurul din marii critici pe care mi-a fost dat să-i cunosc, îl considera unul dintre cele mai importante centre de cultură românească” [2, p. 17-18].

Larga a rămas în memoria academicianului ca un „sat de buni gospodari care țin la gospodărire ca la ceva dat și sfânt (providențial), e o vale largă (de unde numele satului), identificată cu mitica Vale a Plângerii, pentru că pe fețele consătenilor mei apare mina gravității, a luării în serios a vieții și destinului, e împrejmuț de dealuri semețe, negârbovite – adevărați munți modești, blânzi în asprimea lor, și de stânci golașe venite din mărul protoistoric al Mării Sărate, care l-au apărut și îl apără de septentrionalele vânturi reci și primesc binevoitoarele băltărețe și alte vânturi calde și umede dinspre miazăzi. Aleea de Tei leagă, maiestuos, satul de reședința (odaia) boie-

rilor. Un mare izvor, formând un lac cu margini de stâncă în care femeile, adunate și la taifas, ghileau, spălau, puneau în preajmă cânepa «la murat». Cred că acest izvor, tărâm din măduva pietrificată a pământului, este un adevărat axis mundi” [2, p. 18]. Această axă a lumii, cum e și firească și specific oricărui habitat tradițional, e împărțită teritorial în patru mahalale: Susu, Josu, Valea, Pătreasca. Împărțirea teritorială deconspiră adevăruri atât despre oamenii săi, cât și despre anumite momente istorice, bunăoară, Pătreasca vine de la împroprietărirea cu patru hectare a localnicilor. Întrebat fiind de majoritatea ziariștilor, reporterilor: „De unde vine cărturarul Cimpoi?”, protagonistul mărturisește că se trage dintr-un sat, care în timpul țarului a vrut să aibă școală: „Sătenii mei s-au adunat și strângând niște bani au trimis o delegație la țar: «Spuneți-i țarului că noi vrem în satul nostru să avem o școală». Ei s-au dus și țarul a deschis, cum era pe vremuri, o școală bisericească, care nu a durat foarte mult, fiind mutată în altă localitate. Dar nu aceasta e important, important e că țarul a reacționat la această rugămintă a sătenilor mei de a avea o școală. E un detaliu care vorbește despre faptul că eu vin de acolo, dintr-un sat care și-a dorit școală” [3].

De la tata, care, după cum am menționat mai sus, era un promotor al teatrului popular, a înregistrat mai multe texte folclorice, pe care dânsul le deprinsese încă în copilărie în satul său de baștină.

Prin clasa a VII-a (1956-1957), copiii din Larga, printre care și Mihai, au îndrăznit să meargă cu drama populară Ceata lui Jianu, atât la Crăciun, care era sărbătorit pe stil nou, cât și la Anul Nou, Mihai jucând rolul principal Căpitanul. Și la ora actuală acest obicei este practicat de către tineretul localității.

(continuare la p. 3)

(inceputul la p. 2)

„Figură emblematică a culturii românești din Basarabia, Mihai Cimpoi pare să fi fost predestinat activității literare, într-o vreme când literatura română din spațiul basarabean era la o cumplită răscruce de destin: sau revenea la normalitatea limbii române literare și la criteriile esteticului, sau dispărea definitiv în hăul artificialelor «cuvântelnice», impuse de cerberii regimului sovietic de ocupație, și în hățșurile fără de capăt ale ideologiei comuniste”.

Valeriu Matei

Mama fiind evlavioasă, frecventa biserica și ținea toate sărbătorile calendaristice, respectând și obiceiurile aferente acestor praznice. Tata era și el credincios, doar că ceva mai temperat, având obișnuința de a citi în fiecare duminică Biblia, duminica fiind, după cum își reamintește protagonistul interviului, ziua acestuia de lectură. Dragostea pentru carte a fost transmisă lui Mihai și prin cele câteva volume de ediție românească, printre care și reviste din colecția *Viața Românească*, moștenite de la bunici și dosite în podul casei de frica regimului totalitar instaurat.

Cu o deosebită satisfacție își reamintește de armonia extraordinară din familie, unde părinții nu se certau, nu foloseau injurături, ci trăiau în bună înțelegere și dragoste. Aceste daruri ale părinților s-au transmis și copilului Mihai, care ajungând academician, nu uită să împărtășească cu generozitate și astăzi din roadele afecțiunii și comportamentului cultivat în familie.

În anul 1949, printr-o fericită întâmplare, datorată cumnatului său Nicolae Amelin, soțul surorii Vera, care era învățător, pus să copieze listele celor care urmau să fie deportați, numele familiei Cimpoi este omis, astfel că Mihai, care avea atunci aproape 7 ani, rămâne în copilăria satului natal Larga, alături de părinții și sătenii care au reușit să scape de sabia NKVD-ului. În toamna aceluiași an merge în clasa I în școala medie din localitate. Prin clasa a IV-a începe să

Mihai în anul 1953

scrie diverse cronică și articole despre viața satului și a școlii la îndemnul rudei care i-a scăpat familia de „o dramatică încercare destinată” [2, p. 19]. Abia în 1959-1960, când avea vreo 18 ani, redactează și publică recenzii și cronică literare în presa periodică locală și în revista *Nistru* din capitală. În aceeași perioadă este angajat colaborator literar la gazeta raională *Leninistul* din Lipcani. În toamna lui 1960 este înmatriculat la Facultatea de Filologie a Universității de Stat din Moldova. Fiind student, adevărata Alma Mater o va descoperi între pereții Bibliotecii Naționale din Chișinău: „Universitatea mea a fost Biblioteca Națională din Chișinău (fosta Krupskaiia, poreclită de studenți «Femeia lui Lenin»), unde în secția de literatură străină era un fond bogat de cărți românești, supravegheat de securitate, în sala de lectură fiind atârnat și portretul lui Sadoveanu” [1, p. 44]. În aceeași perioadă inițiază și modernizează Clubul Literar „Miorița” (la Biblioteca Națională) și Cenaclul literar „Mihai Eminescu” (la Universitatea de Stat), cu săli arhipline de studenți, oameni de cultură, dornici de a discuta despre valorile spiritualității românești, întruniri apreciate de către regimul comunist a fi adevărate „cuibare de naționalism”. După ce absolvă studiile universitare, în 1965, tânărul licențiat are de înfruntat mai multe „cumpene” până a ajunge a fi redactor responsabil de critică și poezie la revista *Nistru* și consultant la Uniunea Scriitorilor din Moldova. În 1966 este înrolat în armata sovietică, serviciu satisfăcut până în 1967. În 1973 este privat de orice activitate publică, grație spiritului său de „naționalist” asiduu și incoruptibil. În perioada 1974-1982 își exercită funcția de redactor superior la editurile Cartea Moldovenească și Literatura Artistică. Ulterior (1982), va fi angajat secretar literar la Teatrul Național din Chișinău (pe atunci Teatrul Moldovenesc Academic de Stat „A. S. Pușkin”). În 1984 acceptă să fie redactor la Enciclopedia Literatura și Arta Moldovei, ediție în două volume, apărute respectiv în anii 1985 și 1986. Între 1986-1987 este secretar literar la Teatrul Poetic „Alexe Mateevici”, fondat și condus de artistul și omul de cultură Andrei Vartic. În perioada respectivă, alături de colegii săi, oameni ai literelor și ai artelor, mărturisește academicianul, începe: „procesul de renaștere națională care a avut ca revendicări prioritare schimbarea de mentalitate, impunerea valorilor democrației, oficializarea limbii române și revenirea la grafia latină, lichidarea «petelor albe» din istorie, adică dezvoltarea adevărului despre cele câteva valori de deportări, despre foamea din

1947 și colectivizare, despre masacrarea intelectualilor și celor care au lucrat în administrație, a așa-ziselor «dușmani de clasă» ș. a.” [1, p. 45]. În anul 1989 este desemnat deputat al poporului din fosta URSS, făcând

Mihail Hazin, acad. Mihai Cimpoi și Thil Șraibman

parte din organul reprezentativ al fostei republici unionale. În 1991 este ales membru de onoare al Academiei Române, dar și Președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, funcție pe care o va deține până în octombrie 2010. Peste un an (1992) devine membru titular al Academiei de Științe a Moldovei și Maestru al Literaturii din Republica Moldova. Tot atunci este ales membru al Uniunii Scriitorilor din România, iar din 1994 – și membru al Consiliului director al acesteia. În anul 1998 susține doctoratul, inclusiv și cel habilitat în baza studiilor monografice publicate, cu tema *Eminescu, poet al Ființei*, având în calitate de conducător științific pe academicianul Eugen Simion. Timp

de trei ani (1999-2001) din nou va fi implicat în activitatea politică a țării, obținând mandatul de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Începând cu anul 2000 și până în prezent este coordonator al Sectorului Literatură Română Modernă din cadrul Institutului de Literatură și

Folclor al Academiei de Științe a Moldovei (actualul Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al MECC). În 1999 inițiază fondarea Centrului Academic Internațional Eminescu, cu ocazia celor 150 de ani de la nașterea marelui poet al românității, în anul anunțat de UNESCO Anul Eminescu. La 13 ianuarie 2000 are loc inaugurarea Centrului, cu acest prilej donează bibliotecii acestuia colecția sa de cărți despre Eminescu, care însumează peste o mie de unități.

Volume publicate. Debutează editorial în 1968 cu „un studiu dens despre poezia pentru copii a lui Grigore Vieru” *Mirajul copilăriei*. Apoi văd lumina tiparului alte volume de referință: *Disocieri* (1969) *Alte disocieri* (1971), *Focul Sacru* (1975), *Narcis și Hyperion. Eseu despre personalitatea lui Eminescu* (1979), *Cicatricea lui Ulysse* (1982), *Întoarce-*

cerea la izvoare (1985), *Creația lui Ion Druță în școală* (1986), *Duminica valorilor* (1989), *Căderea în sus a Luceafărului* (1993), *Spre un nou Eminescu. Dialoguri cu eminescologi și traducători*

din întreaga lume (1993), *Basarabia sub steaua exilului* (1994), *Sfinte firi vizionare* (1995), *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia* (1996), *Lucian Blaga, paradisiacul, Luciferul, mioriticul* (1997), *Mărul de aur. Valori românești în perspectivă europea-*

nă (1998), *Plânsul demiurgului* (1999), *Cumpăna cu două ciuturi* (2000), *Brâncuși, poet al ne-sfârșirii* (2001), *La Pomme d'or* (2001), *Critice* (I): *Fierăria lui Iocan* (2001), *Critice* (II): *Centrul și marginea. Schiță fenomenologică despre exilul literar românesc* (2002), *Critice* (III): *Orizont mioritic, orizont european* (2003), *Critice* (IV): *Demonul recitarii* (2004), *Critice* (V): *Po(i)etica arhetipală* (2005), *Critice* (VI): *Dialogul valorilor* (2007), *Critice* (VII): *Șansa cercului* (2008), *Critice* (VIII): *Prăpastia lui Pascal* (2009), *Critice* (IX): *Identitate și alteritate* (2011), *Duiliu Zamfirescu între Natură și Idee* (2002), *Zeul ascuns* (2002), *Esența ființei. (Mi)teme și simboluri existențiale eminesciene* (2003), *Lumea ca o carte* (2004), *Literatura din Basarabia secolului XX*

Alături de colegii scriitori

(2004), *Grigore Vieru. Poetul arhetipurilor* (2005), *Secolul Bacovia. Stanțe critice despre marginea existenței* (2005), *Prometeu și Pandora – eseu despre Ion Heliade Rădulescu. Itinerar critic dâmbovițeano-basarabean* (2006), *Leopardi: drum neted și drum labirintic* (2006), *Europa, sarea Terrei...* (2007), *Grigore Alexandrescu: „insuflarea” ființării* (2009), *Mari scriitori români* (2009), *Vasile Cârlova: poetul „sufletului măhnit”* (2010), *Ioan Alexandru Brătescu-Voinești: prefacerea firii* (2011), *Mihai Eminescu. Dicționar enciclopedic* (2012), *Ion Ghica: amintirea ca existență* (2012), *Esența temeiului. Eseuri monografice despre începuturile literaturii române* (2013), *Sunt un om de cultură devenit un destin: Aliona Grati în dialog cu Mihai Cimpoi* (2013), *Modelul de existență Eugen Simion* (2014), *Anatomia ființei. Școala literară și artistică de la Târgoviște* (2015), *Mihai Eminescu. Dicționar enciclopedic*, ediția a doua revăzută și întregită (2018).

Premii și distincții: 1996 – obține distincția de stat „Cavaler al Ordinului Republicii” (de care se va dezice în 2003 în semn de protest); 2000 – Medalia jubiliară „Mihai Eminescu”, România, și Medalia jubiliară „Mihai Eminescu”, Republica Moldova; 2002 – Premiul *Opera Omnia* al revistei *Convorbiri literare* din Iași; Premiul pentru excelență redacțională al Târgului Internațional de carte Bookarest, pentru coordonarea ediției *Opere* de Mihai Eminescu în 8 volume (București); Ordinul Național Serviciul Credincios în grad de Cavaler al României; 2006 – titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia; 2007 – titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Dunărea de Jos” din Galați, al Universității de Stat din Tiraspol, Chișinău, și al Universității „Vasile Goldiș” din Arad; 2008 – Doctor Honoris Causa al Universității Pedagogice „Alecu Russo” din Bălți; 2010 – Doctor Honoris Causa al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, 2015 – Doctor Honoris Causa al Universității „Valahia” din Târgoviște etc.

În anul 2015 este ales membru titular al Academiei Europene de Științe și Arte (cu sediul la Viena și Salzburg) și membru de onoare al Academiei Balcanice de Știință, Cultură Liberă și Dezvoltare Durabilă (cu sediul la Sofia).

Rodul activității de cercetare a academicianului Mihai Cimpoi a fost înalt apreciat de către conducerea Republicii Moldova, președinția României și de mediul academic, abordându-i-se în 2010 titlul „Savantul anului 2010”, în 2012 – Titlul onorific „Om emerit” și în 2017 – Medalia „Meritul Științific” clasa I cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la naștere, pentru merite deosebite în dezvoltarea științei literare, contribuția substanțială la studierea problemelor de literatură din Republica Moldova și rezultate relevante în munca de cercetare și Premiul *Opera Omnia* pentru întreaga activitate decernată de Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova.

„Figură emblematică a culturii românești” (Valeriu Matei), academicianul Mihai Cimpoi este purtătorul moștenirii patrimoniale a 79 de toamne bogate în înțelepciunea strămoșilor, vigozitatea bărbaților, spiritualitatea mamelor și inocența copiilor.

Referințe bibliografice:

1. Mihai Cimpoi – 75: *Drumul spre centru*. Coord. A. Burlacu. Chișinău: Institutul de Filologie, 2017.
2. *Sunt un om de cultură devenit un destin: Aliona Grati în dialog cu Mihai Cimpoi*. Chișinău: Prut Internațional, 2013.
3. *Arhiva de voci: Interviu cu academicianul Mihai Cimpoi*, moderator: Pavel Popa, IF al AȘM, 09.02.2018.

Dr. Mariana COCERU

Будем помнить

В гостях за столиком в „Library cafe” Симона Тешлер

В первый воскресный жаркий день июля в библиотеку им. Мангера на чашечку кофе в „Library cafe” мы пригласили нашу землячку, интересного человека Симону Тешлер – библиотекаря и психолога по образованию, поэта и прозаика в душе. В этом году Симона издала в Молдове (издательство Pontos) три свои книги. Одна из них предназначена детям «Волшебство стучит в окошко» и двухтомник «Возвращение к себе».

Писать Симона Тешлер начала рано, еще в детстве, «когда выбегала во двор пошептать с деревьями и часто это получалось в стихах». Позднее её творчество поддержали молдавские поэты Паул Михня и Анатол Гужел. Первая книга стихов и песен «Под небом грозным» была издана в Кишиневе в 1995 году. Кстати, оформлял книгу художник Эдуард Майденберг, а соавтором музыки песен была Стелла Хармелина. Неожиданным сюрпризом стал первый том альманаха писателей –

евреев Молдовы «Ветка Иерусалима», главный редактором которого был Рудольф Ольшевский, включивший в него поэзию Симоны, и приславший книгу в Канаду. Потом Симона печаталась в русскоязычной прессе Канады и США. Не обошлось и без современных технологий – на портал www.stihi.ru включено 691 произведение поэтессы, которые прочитаны и просмотрены 97703 раза и на них написано 12117 рецензий.

Книга для детей «Волшебство стучит в окошко» включает сказку в стихах, рассказанную Глазастиком о девочке Лизе, понимающей язык птиц и зверей, путешествии на радуге, а также отдельные стихотворения о собаках Дружке и Бобе, о веселом огороде, о дружбе, о приключениях, обо всем, о чем так любят слушать дети. Книга прекрасно иллюстрирована яркими рисунками художника Анатолия Смышляева.

Представляя свой двухтомник «Возвращение к себе», Симона Тешлер очень тепло рассказывала о своих родителях, родственниках, близких и друзьях, соседях по кишиневскому дворику,

учителях, путешествиях и животных, которые сопровождали ее по жизни. Не случайно первый том назван «Мемуары. Воспоминания.

Очерки, миниатюры. Посвящения». С каким юмором она пишет о своем детстве, юности, путешествиях (это у нее в крови от мамы)!

В предисловии к книге поэт Анатол Гужел написал: «Это было давно, очень давно, когда я впервые читал ранние стихи и песни Симоны Тешлер. Их становилось больше, росло мастерство. И вот сейчас, спустя уйму лет, меня радует и проза поэтессы. Это довольно необычная проза, изобилующая резким действием и яркими характеристиками. В ней оригинально сочетаются элементы новеллы и эссе. Персонажи будто сами приходят в гости к автору. А что нового изобретет Симона завтра?». К большому сожалению Анатол Гужель не смог при-

сутствовать на встрече в виду его почтенного возраста, ведь ему весной этого года исполнилось 100 лет. Пожелаем ему крепкого здоровья и творческих успехов!

Первый том книги проиллюстрирован фотографиями из семейного альбома и репродукциями картин Адассы Тешлер (мамы Симоны), которая в зрелом возрасте начала творить. Обложкой к первому тому стал рисунок автора, никогда не бравшего в руки карандаш, но так ёмко отражающего то, о чём написано в этом томе.

Второй том включает художественную прозу: лирические миниатюры, рассказы и повести разных лет, написанные как в Молдове, так и на дру-

гом континенте, и отражающие впечатления ушедшего XX века (рассказы из цикла *Привет из Одессы*). Автобиографическая повесть «Взрослая жизнь» отражает воспоминания о первой работе, первой зарплате, первой любви, студенческой жизни, университетских педагогах. Обложкой второго тома стала художественная фотография брата Симоны – Марка Тешлера.

Жизнь в дальнем зарубежье отражена в художественных записках «Если чудесное приходит, то не исчезает». Как отметила Симона Тешлер в обращении к читателю: «Все же надеюсь, что удалось отразить не столько изменчивые особенности времени и места, сколько то, что остается с нами всюду и навсегда. А как получилось, решать Тебе [читатель]!» А получилось это, на мой взгляд, очень удачно!

На вопрос «Что хотелось бы издать в будущем?» – наша гостья ответила: «Сборник поэзии, над которым уже идет работа».

Посетители «Library cafe» – а это были дети друзей Симоны, о которых она писала в книге, сокурсники по университету – с большим интересом слушали ее, так как это было им очень близко. Ведь они сами являются персонажами этой книги.

(Книгу можно взять почитать в библиотеке им. И. Мангера.)

P.S. Тяжело писать о человеке, который внезапно ушел из жизни. Статья была написана сразу после презентации двухтомника «Возвращение к себе» Симоны Тешлер. И спустя месяц ее не стало. После нее остались ее книги, полные мудрости и добра.

Татьяна ИСКРИМЖИ

График работы кружков и творческих студий в библиотеке им. И. Мангера, филиале Муниципальной Библиотеки «Богдан Петричейку-Хашдеу» для детей-беженцев из Украины

ПОНЕДЕЛЬНИК

10.00 – 17.00	Компьютер в свободном доступе
10.00 – 17.00	Кинозал в библиотеке
11.30 – 12.30	Час рассказа
11.00 – 13.00	Познавательные беседы
14.00 – 15.00	Уроки иностранных языков: нем., англ.
14.00 – 16.00	Рисование

ВТОРНИК

10.00 – 17.00	Компьютер в свободном доступе
10.00 – 17.00	Кинозал в библиотеке
11.00 – 14.00	Час сказки
11.00 – 12.00 (четные дни)	Лепка из глины
11.00 – 13.00	Познавательные беседы
14.00 – 15.00	Уроки иностранных языков: нем., англ.

СРЕДА

10.00 – 17.00	Компьютер в свободном доступе
10.00 – 17.00	Кинозал в библиотеке
11.00 – 12.00 (нечетные дни)	Лепка
11.00 – 13.00	Познавательные беседы
11.30 – 12.30	Час рассказа
11.30 – 15.30	Видео-презентация

14.00 – 15.00	Уроки иностранных языков: нем., англ.
14.00 – 16.00	Рисование
15.00 – 15.30	Спортивно-оздоровительные занятия

ЧЕТВЕРГ

09.00 – 18.00	Компьютер в свободном доступе
10.00 – 18.00	Кинозал в библиотеке
11.00 – 14.00	Час сказки
11.00 – 13.00	Познавательные беседы
14.00 – 15.00	Уроки иностранных языков: нем., англ.

ПЯТНИЦА

09.00 – 18.00	Компьютер в свободном доступе
10.00 – 18.00	Кинозал в библиотеке
15.00 – 15.30	Спортивно-оздоровительные занятия

ВОСКРЕСЕНЬЕ

09.00 – 18.00	Компьютер в свободном доступе
10.00 – 18.00	Кинозал в библиотеке
10.00 – 11.00	Психологический тренинг
10.00 – 12.00	Рисование
10.00 – 12.00	Творческая мастерская
11.00 – 14.00	Лепка

REDACȚIA

Director:
Anna Bațmanova, Biblioteca Evreiască „Ițic Mangher”

Redactor:
Miroslava Luchiancova, doctor în filologie, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Biblioteca Evreiască „Ițic Mangher”

Redactor-machetator:
Mariana Cocieru, doctor în filologie, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Biblioteca Evreiască „Ițic Mangher”

Design: Mariana Cocieru

Adresa: mun. Chișinău, str. Eugen Doga, 4
Tel.: 022 24 12 03
Site: <https://ebraika.ru>
Email: mangher.bibl@gmail.com